
MEMO

AAN: ALGEMEEN BESTUUR
VAN: DIRECTEUR VRZW, SASKIA VAN DEN BROEK
ONDERWERP: UITGANGSPUNTEN OPSTELLEN SCENARIO'S
DATUM: 26 AUGUSTUS 2024

---

1. Inleiding

Het Algemeen Bestuur heeft VrZW op 10 juli 2024 gevraagd scenario's voor aanpassingen in de uitvoering van het takenpakket voor te bereiden. In deze scenario's zullen verschillende oplossingen worden verkend.

In dit memo schetsen we eerst de historische context van het budgettair kader. Vervolgens treft u een korte beschrijving aan van de wijze waarop we scenario's willen inkleuren. Ook schetsen we hoe we, per opgesteld scenario, de beleidsmatige implicaties in beeld willen brengen. Voor de inkleuring geldt een tijdpad. Om tot een gedegen afweging te komen bij de ontwikkelrichtingen passen we uitgangspunten toe. Tot slot vragen wij u aandacht voor specifieke financiële uitdagingen die mogelijk op VrZW afkomen om zo een mogelijke verlaging van de gemeentelijke bijdrage in een context te plaatsen.

2. Historische context budgettair kader

In het tienjarig bestaan van VrZW is het budgettair kader een aantal keer bijgesteld. Over de jaren 2014 tot en met 2021 is door VrZW in totaal ruim 20% bezuinigd, terwijl in diezelfde periode het aantal inwoners in de regio substantieel is gestegen.

Bij het vaststellen van de begroting 2020 is door het bestuur van VrZW geconstateerd dat de financiële ondergrens voor VrZW is bereikt en dat verdere verlaging van de begroting de kwaliteit van de dienstverlening door VrZW onder druk zet. Bij het vaststellen van de begroting voor 2024 is deze conclusie opnieuw getrokken.

In 2022 is de latente ruimte uit het budget voor kapitaallasten gehaald door toepassing van een zogenaamd afslagpercentage. Dat betekent dat de raming van kapitaallasten naar beneden wordt bijgesteld: in het eerste jaar van de investering wordt 50% van de kapitaallasten opgenomen, in het tweede jaar 75%, in het derde jaar 90% en vanaf vierde jaar 100%. Het effect is dat uitgestelde investeringen zich niet of veel minder vertalen in onderbesteding op het budget voor kapitaallasten. In 2023 was sprake van een inhaalslag van door corona uitgestelde investeringen.

Bij het vaststellen van de begroting 2024, in september 2023, zijn de plannen voor het toekomstbestendig maken van de brandweer vastgesteld. Tevens zijn met aanvullende rijksmiddelen de plannen voor toekomstgerichte crisisbeheersing vastgesteld.

In december 2023 zijn de plannen voor samenwonen met GGD Zaanstreek Waterland vastgesteld.

3. Toekomstscenario's

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 10 juli 2024 is afgesproken dat er scenario's voor het takenpakket worden uitgewerkt. Dat betekent dat we ontwikkelrichtingen in beeld brengen over hoe en tot op welk niveau een wijziging in de uitvoering van onze taken plaats kan vinden.

Bij het opstellen van scenario's geven we de ontwikkelrichtingen voor de toekomst aan. Vervolgens komen er uitvoeringskeuzes in beeld die passen bij de ontwikkelrichting. Het scenario wordt daarmee 'ingekleurd'. Het budgettaire effect van keuzes brengen we in kaart. Naast de budgettaire effecten spelen andere aspecten mee in de keuze. Die aspecten kleuren we in vanuit verschillende perspectieven. Wat betekent een ontwikkelrichting voor de burger, de samenwerkingspartner, de werknemer, de deelnemende gemeente, de rijksoverheid en het bestuur?

VrZW werkt nauw samen met andere veiligheidsregio's en daar liggen wederzijds verplichtende samenwerkingsafspraken onder in Noordwest 4 verband en op nationale schaal. Ontwikkelrichtingen vragen derhalve om afstemming en nadere uitwerking met andere veiligheidsregio's.

Schematisch ziet de inkleuring van het scenario er als volgt uit:

Ontwikkel- richting	Uitvoering- keuzes	Financieel effect (inclusief implementa- tijd en frictie- kosten)	Perspectief: Wat betekent de uitvoeringskeuze voor:					
			Burger	Samenwerkings- partner (inclusief andere veiligheidsregio)	Medewerker (vrijwillig + beroeps- dienst)	Individuele deelnemende gemeente	Rijk	Bestuur VrZW

4. Tijdpad

Het navolgende tijdpad staat ons voor ogen:

- 6 september 2024 Algemeen Bestuur: vaststellen van de uitgangspunten voor op te stellen scenario's
- 17 oktober 2024 Algemeen Bestuur: beoordelen in eerste ronde van de scenario's en effecten
- 27 november 2024 Dagelijks Bestuur: bespreken Kaderbrief Begroting 2026 waarin opgenomen scenario's
- 11 december 2024 Algemeen Bestuur: vaststellen Kaderbrief Begroting 2026

5. Uitgangspunten

Om tot een gedegen afweging te komen bij de ontwikkelrichtingen, willen we naast de beleidsuitgangspunten van VrZW specifiek de navolgende uitgangspunten toepassen:

1. Het volledige pakket aan wettelijke taken van de veiligheidsregio's blijven we uitvoeren volgens de door de wetgever meegegeven kwaliteitsnormen.
2. VrZW is één regio met één regionaal crisisplan en regionaal dekkingsplan en wordt beschouwd als één verzorgingsgebied.
3. Risicogericht. Het regionaal risicoprofiel VrZW, het brandrisicoprofiel (en demografische risico eigenschappen) en regionaal zorgrisicoprofiel, zijn de basis voor maatgevende keuzes voor de brandweezorg, GHOR-beleid en multidisciplinaire risico- en crisisbeheersing. Hierbij zijn de fundamentele voor de duiding van de risico's de fysieke risico's, dreigingen van de vitale continuïteit in onze maatschappij en minder zelfredzame mensen.
4. Brandweezorg is één geheel, van risico beheersende activiteiten, repressieve uitvoering en nazorg. Er bestaat een samenhang tussen de afzonderlijke onderdelen maar het is niet zo dat aanvullende preventieve maatregelen 1 op 1 correleren met een lagere repressieve inzet.
5. Samenredzaamheid. Mensen zijn het snelst veilig als zij zichzelf en elkaar in veiligheid brengen, het liefst al veiligheidsmaatregelen nemen om het gevaar te voorkomen. De zelfredzaamheid wordt aangemoedigd en VrZW ondersteunt deze met verschillende activiteiten. Daarnaast heeft de overheid een specifieke verantwoordelijkheid voor hen die door hun lichamelijke en/of psychische beperkingen minder of niet zelfredzaam zijn.
6. Maatschappelijke weerbaarheid. De samenleving moet zich in toenemende mate weren tegen internationale dreigingen die kunnen leiden tot verstoring van de continuïteit van de samenleving. Dit vraagt om gezamenlijke inspanningen van zowel overheid als maatschappij om de fysieke infrastructuur te beveiligen, virtuele aanvallen te bestrijden, en de maatschappelijke weerbaarheid tegen desinformatie en psychologische manipulatie te versterken. De versterking van burgerparticipatie is hierbij essentieel.

7. Het bestuurlijk vastgestelde dekkingsplan is het referentiekader voor de operationele brandweezorg. Dit vormt het uitgangspunt, samen met landelijke en bovenregionale afspraken die voor een aantal onderdelen zijn gemaakt.
Indicatoren zijn de mate van dekking, slachtoffers (doden en gewonden), materiële schade en inzetfrequentie.
8. Keuzes in de samenstelling van het takenpakket zijn onvermijdelijk om uitvoering te geven aan de opdracht van het Algemeen Bestuur. Er worden geen concessies gedaan aan het kwaliteitsniveau van de uitvoering van het takenpakket. Dit betekent dat VrZW bij het opstellen van scenario's geen kaasschaaf gaat hanteren.
9. De uitgangspunten in de business case Samen Sterker geven het kader waarlangs het samenwonen met de GGD wordt vormgegeven.
10. In het kader van goed werkgeverschap zijn vitaliteit en diversiteit & inclusie toetsstenen. Het lage ziekteverzuim wil VrZW behouden. Het perspectief van werknemers in beroepsdienst en vrijwilligheid weegt zwaar in het beoordelen van ontwikkelrichtingen.

6. Overige specifieke financiële uitdagingen

Op VrZW komen, los van de budgettaire onzekerheid van onze deelnemende gemeenten, mogelijk een aantal specifieke financiële uitdagingen af. Dit is nog onderwerp van gesprek op landelijk en/of regionaal niveau. We schetsen deze uitdagingen om een mogelijke verlaging van de gemeentelijke bijdrage in een context te plaatsen.

Wijziging financieringsmethodiek veiligheidsregio's

Het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) heeft de voorzitter van het Veiligheidsberaad gewezen op een passage in het Hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet. Het voornemen is specifieke uitkeringen over te hevelen naar het Gemeentefonds met een korting van 10%. De brede doeluitkering rampenbestrijding (BDuR) zal dan per 2026 komen te vervallen. De korting is landelijk € 29 mln. en voor VrZW in 2026 € 650.000. Een fors bedrag.

Een gewijzigde financieringsconstructie sluit niet aan bij het huidige stelsel van brandweezorg en crisisbeheersing, waarbij uitgegaan wordt van hybride financiering door Rijk en gemeenten (artikel 55 Wet veiligheidsregio's).

Een dergelijke bezuiniging betekent ook een inbreuk op de in augustus 2022 gemaakte bestuurlijke afspraken tussen Minister van J&V en het Veiligheidsberaad over versterking van de crisisbeheersing door een opbouwende structurele toevoeging van € 83 miljoen in de BDuR-gelden vanaf 2023.

Er wordt vanuit het Veiligheidsberaad een lobby richting de nieuwe minister van J&V op touw gezet.

Toekomstbestendige Brandweezorg: bijdrage van het rijk

De rijksbijdrage verplichte bouwsteen 1 (€ 0,5 mln. in 2025 en ruim € 1 mln. vanaf 2026) is nog steeds onzeker. In de begroting van J&V is dit thema niet opgenomen.

In de planvorming voor Toekomst Bestendige Brandweezorg in Zaanstreek-Waterland is rekening gehouden met de rijksbijdrage.

Indexatiemethodiek

In het Algemeen Bestuur van oktober 2023 is afgesproken de recente stijging van de loonkosten in meerjarig perspectief te beschouwen. Dat betekent dat het structurele knelpunt uit de cao-stijging in 2023 ter grootte van 9,4% in driejarig perspectief moet worden opgevangen, over de jaren 2023, 2024 en 2025.

Vanaf 1 mei 2024 is een nieuwe cao voor de veiligheidsregio van toepassing. De cao loopt door tot 1 augustus 2025.

De cao-stijging is 6,4 %. Ook deze stijging moet in de periode t/m 2025 worden opgevangen.

De loonindex van 8,4 % in de begroting 2025 moet dat mogelijk maken. De verwachting is dat dat mogelijk is mits de loonkostenstijging vanaf augustus 2025 beperkt blijft tot 2%.

Budget voor kapitaallasten in meerjarig perspectief

In begroting 2025 is melding gemaakt van het knelpunt in het budget voor kapitaallasten van 2027. Voor de jaren 2027 en 2028 zijn de kapitaallasten in de begroting op gelijkblijvend niveau opgenomen terwijl ze in de raming oplopen van een tekort van € 400.000 in 2027 naar tekort € 600.000 in 2028. Vervangingsinvesteringen staan in de planning. De prijzen zijn hard gestegen en als gevolg daarvan is het budget in meerjarig perspectief niet toereikend. Voor investeringen in nieuwe technologie is vooralsnog geen financiële ruimte aanwezig. Terwijl de noodzaak er voor het vergroten van de effectiviteit er wel is. Denk aan verdere implementatie van robotisering en digitale verkenning (boven en onderwaterdrones).